

GAZDINA roba

Gabriela
Preissová

slavnostní premiéra u příležitosti
95. výročí založení KDO Hvozdná
v sobotu 24. dubna 2004 v 19.00

75. JIRÁSKŮV HRONOV 2005
úterý 9. srpna 2005 v 16.00 a ve 20.00
Jiráskovo divadlo

GAZDINA ROBA

**tragédie ženy, která příliš vyčnívala,
a byla za to také potrestána svým
okolím, a která přitom sama
nechtěla nic než kousek štěstí**

Lásku ke svému dramatu Gazdina roba nalezla jsem v Nesytě, starém panském dvoře - nedaleko Hodonína - kam chodily slovácké ženičky i muži na tovarych. Zaujala mě hezká, posmutnělá gazdina, kterou jsem viděla jedno nedělní odpoledne. Vyšívala pěkné rukávce. Když odešla do ratejny, aby mně, zajímající se o výšivky, přinesla jiné ukázky, dozvěděla jsem se z ostrého odsudku kopaničářek, že tato družka jejich vedoucího, ženatého katolíka, není zákonnou ženou gazdovou, že utekla od vlastního muže a je to jen „taková gazdina roba, ke všemu luteránka“. Napřesrok přišla jsem zase na dvorce Nesyty, ale byla tam už jiná skupina kopaničářů. Sešla jsem se jen s jedním dělníkem, známým z loňska. Sdělil mi, bez veškeré lítosti, že ta má gazdina vzala zlý konec. Byla na jakémsi tovarychu v Ostmarce a tam skočila do Dunaja.

Gabriela Preissová - 1942

Úprava a režie:
Hudba:

**Dušan Sitek
Zuzana Lapčíková
Vlasta Rádl**

Scéna:

**Josef Juřík
Jiří Krivánek**

Kostýmy:

**rodina Stancova z Vracové
Staňka Bergerová**

Zvuk:

Jan Pekař

Světla:

Dušan Sitek

DINA HROBÁ

Osoby a obsazení:

Eva, krajčírka
Tetka Evina
Mešjanovka, selka
Kotlibovka, selka
Mánek Mešjaný
Samko Jagoš, kožušník
Zuzka, podruhně
Doktor z Hrozenkova
Notáriuska, jeho žena
Huspeka, notář z Prešpurka
Jožka, šohaj
Poluša, jeho frajerka
Žiga, dělník
Rubač, dělník
Baron, majitel dvorce
Baronka, majitelka dvorce
Šohaj
Šohaj
Šohaj
Děvče
Děvče
Děvče
Dělník
Dělnice
Katuška

Alena Balajková
Terezie Hlaváčová
Libuše Voráčová
Olga Juříková
Jan Balajka
Pavel Gabrhelík
Markéta Válková
Jiří Křivánek
Staňka Bergerová
David Zelík
Dušan Hráček
Michaela Hráčková
Vít Polášek ml.
Stanislav Čmelák
Petr Závada
Hana Julinová
David Langer
Dušan Hráček
Marek Herman
Veronika Zavadová
Michaela Hráčková
Zuzana Mrvová
Jiří Křivánek
Staňka Bergerová
Petra Bergerová

GAZDINA

roba

Gabriela
Preissová

Když se počátkem ledna 1889 objevila v Osvětě povídka Gazdina roba, netušila tehdy sedmadvacetiletá začínající spisovatelka, jak významným způsobem zasáhne do vývoje českého dramatu a kolik radostných a vzrušujících pocitů i trpkých chvil a zklamání jí přinese její první setkání s Thálií. A přece po něm toužila. V hodonínském prostředí, kde poznávala nejen folk-lór, zajímavé příběhy a postavičky z nejrůznějších sociálních prostředí, ale i bídu a ubohost života, jakoby vytušila skryté dramatické napětí mezi tím, co ji okouzlovalo v barevné a melodické kráse lidového umění a skutečným životem, s nímž se potkávala na každém kroku.

Nelze se divit, že mnohé z jejích „obrázků“, napsaných několik let před tím, prozrazují i její dramatický talent. Povšiml si ho i ředitel Národního divadla A. Šubert, požádal ji při návštěvě představení v ND o napsání dramatu a přislíbil pomoc při jeho zpracování. A tak putovala Gazdina roba poprvé do Prahy, aby se vrátila se Šubertovým souhlasem k dramatizaci. Avšak ani Šubertovy neskrývané sympatie k půvabné paní Gabriele nezmírňovaly přísnost jeho požadavků na vznikající drama.

Rodí se z tvůrčích podnětů i rozporů...

...Vaše drama s upřímnou radostí jsme uvítali - mně zvláště zajímalo rázovitým podáním obrazu života lidu našeho v postavách tak jadrně vykreslených. Má-li české drama rázovitě a samostatně se vyvinouti, musí vyrůst ze života národního a velkou zásluhu má spisovatel, který tuto cestu svým současníkům i budoucím pracovníkům ukazuje.

Proto všichni, kdož s námi stejně smýšlejí, potěšení budou z Vaší práce...

A. Šubert

Nejdůležitější životopisná data a uvedení her:

1862 narozena 23. března v Kutné Hoře

1873 byla poprvé na návštěvě v Hodoníně

1880 provdala se do Hodonína za Jana Nepomuka Preisse, pokladníka cukrovaru. Pobyla zde plných deset let.

1889 premiéra GAZDINY ROBY v Národním divadle

1890 premiéra JEJÍ PASTORKYNĚ v Národním divadle

1893 premiéra jednoaktovky ZÁVODIŠTĚ v Národním divadle

1898 premiéra Foersterovy opery EVA na vlastní libreto skladatele podle dramatu Gabriely Preissové

1904 premiéra Janáčkovy opery JEJÍ PASTORKYŇA. Libreto Leoše Janáčka podle stejnojmenného dramatu Gabriely Preissové

1908 umírá její manžel J. N. Preiss. Téhož roku se provdala znovu za plukovníka rakouské armády Halbaerta

1913 premiéra jednoaktovky PŘIJĎTE K NÁM AŽ BUDE JARO v Intimním divadle v Praze

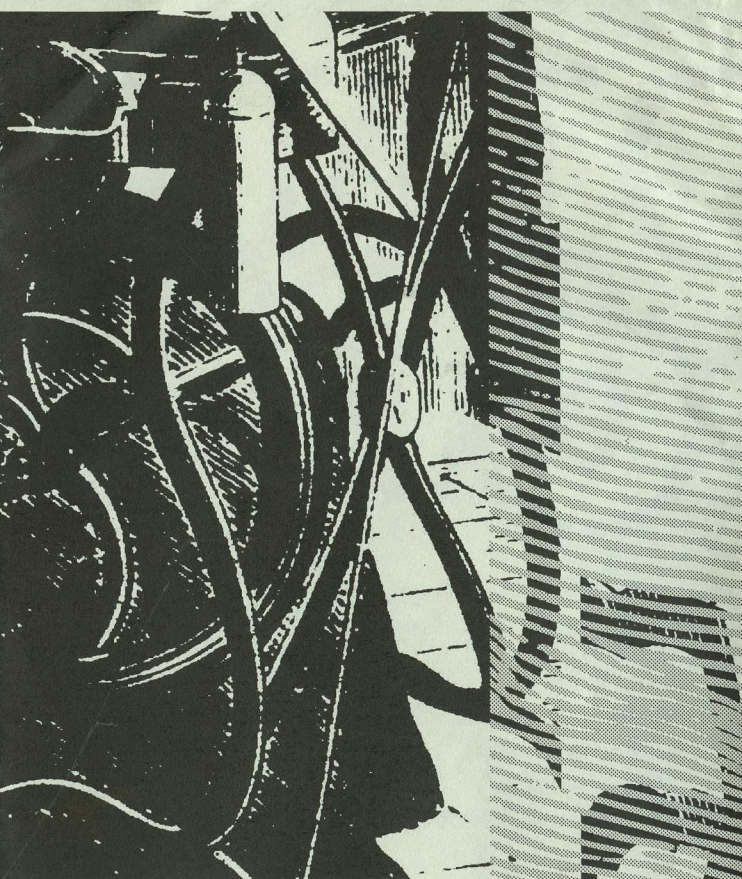
1918 premiéra hry DVĚ UKOLÉBAVKY v Národním divadle v Praze

1925 premiéra hry JARO V PODZÁMČÍ ve Švandově divadle na Smíchově. V témže roce zvolena členkou České akademie věd a umění

1929 premiéra hry SVATÝ VÁCLAV - provedl k svatováclavskému miléniu ochotnický soubor na Vinohradech

1946 umírá Gabriela Preissová v Praze, kde bydlí nepřetržitě od roku 1898

2004 premiéra GAZDINY ROBY ve Hvozdné

Činnost KDO sponzorují:

Obecní úřad Hvozdná

E + H

ZOD Delta Štípa

KALINA - těsnění

IMPROMAT KLIMA - ZLÍN, s.r.o.

VEKA, s.r.o., ŠTÍPA

SPECTRA, s.r.o., Hvozdná

MNO Krajča - Polášek

Design&lito © A.D. 2005

TRINITAS

graphic studio